

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ z novim letu vred po pošti pošljema ali v Gorici na dom pošljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 9 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer, ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom se pogovori vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplečanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsako leto 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. iv. Meljavec) tiska in zal.

Današnje številke smo poslali dva iztisa: blagovolite izročiti jeden kakemu svojemu znanecu, ki ni še naročnik.

C. kr. profesor Ivan Berbuč

kandidat za državni zbor.

V velikih mukah in težavah se je porodila kandidatura c. kr. prof. Ivana Berbuča. Odbor danes nepomembnega društva »Sloga« se je bavil s to kandidaturo že v seji 21. decembra; ali burne razprave kratek konec je bil ta, da kandidatura prof. Berbuča ni bila takrat sprejeta niti v odboru. — »Gorica« je pa morala pretekli teden tudi nekaj blekniti vsaj o eni svoji kandidaturi; že z ozirom na kandidaturo »Prim. Lista« (dr. Jos. vit. Tonkli) od prejšnjega dne ni mogla povsem molčati. Zato je vrgla v svet ime grofa Alfreda Coroninija, dasi je vedela, da je v tem oziru zaman ves trud: — ker grof Coronini noče živeti v bližini ljudij, katerih vse delovanje obstoja le v izzivanju, kričaštvu, bahaštvu in razdiranju onega, kar so rodoljubni narodni voditelji zgradili z največjim trudom in velikimi žrtvami. Te besede smo ponatisnili iz »Gorice« od torka, ker izborno označujejo »Goričansko« in do. Grof Coronini ni prišel že pol leta v nikako dotiko s »Sočani«, na Dunaj je imel le dr. Gregorčiča poleg sebe. Odložil je torej oba mandata le radi tega, da jo je potegnil tudi iz družbe »Goričanov«, katerih delovanje obstoja le v izzivanju, kričaštvu in bahaštvu itd., kakor je prav lepó povedala »Gorica«. — Mi smo jej le hvaležni za takó odkritosrčno izpoved in moramo potrditi v polnem obsegu, da je govorila takrat

resnico sama o sebi in o svojih ožjih pristaših. — Grajati pa moramo, da je hotela z imenom grofa C. pripravljati pot — prof. Berbuču! Povemo pa takoj, da tudi ime grofa C. ni več lep za kaline; naše ljudstvo je po večini že odrpelo oči, da vidi: da grof, aristokrat s srednjeveškimi nazori, ni danes primeren zastopnik kmečkih občin, kakor je semeniški profesor absurdum za — V. kurijo.

Koncem preteklega tedna je bila zopet odborova seja društva »Sloga«, v kateri je prodrla Berbučeva kandidatura menda z enim samim glasom večine. Pričakoval je, da mu odbor soglasno, z oduševljenjem in s primerno devotnostjo prinese kandidaturo na krožniku. To pričakovanje ni bilo neutemeljeno, saj se je on največ brigal za to, da je prišla »Sloga« v današnji tir. — Zato je kandidature odklonil! (Prosimo popravka po § 19. t. z!)

»Goričani« so bili nakrat — brez kandidata! Pač mučni trenotki za dr. Gregorčiča in za njegove slavnostne »narodne trote«, katerim so se dobri očka skujali. V taki sili in zadregi so se obrnili na — dr. Josipa Staniča, ponudivši mu kandidaturo v imenu »Sloge«. Mož je seveda pomudbo odklonil, kar bi naredil na njegovem mestu vsak pameten človek. — V ponedeljek ob 2. popoldne je bila zopet nujnostna odborova seja; v zraku je visela že — odpoved dr. Gregorčiča in sploh zadnji polom zgodovinske zloglasne »Goričanske« bande. Ta nevarnost je morda ukrotila nasprotujoče odbornike in pripravila prof. Berbuča do boljše pameti, kajti drugi dan je objavila »Gorica« oklice, ki pogojno proglašajo kandidaturo prof. Berbuča v »Sloginem« imenu. Prvi pogoj je ta, da dr. Gregorčič še vedno upa nekaj, v kar živ krst ne veruje, t. j. da bi zopet kandidoval grof Coronini (in bi bil tudi izvoljen, dostavljamo mi neporedni zdražbarji »Sočani«). Drugi pogoj je pa ta, da

in dosedaj nisem imel še prave prilike. Skratka, upam, da boste naposled zadovoljni z menoj.

»O, kaj bi ne, saj sem dobro skušil že pri zadnji zadevi!«

»Kaj hočemo«, je sklenil Pelagrua, »ali sem jaz kriv, če se je takrat vrag vmešal?«

Takó je končal pogovor tistih dveh hudobcev.

Sedaj je pa čas, da se bomo zopet kaj bavili z usodo naših žensk, namreč Ermeline in Bice, kateri smo že dolgo zanečarili.

Tisto noč, ko se je deklica vrnila z veselice z Lupovim pomiloščenjem, je mati iz njenih besed spoznala, da se je Visconte strastno zaljubil v njeno hčer. Težko je dopovedati, kakó je vznemirila Ermelindo ta nenadna vest. Smilila se ji je hči in se je bala za njo, bila je nevoljna proti Marku. Dà, čeravno se ona ni upala tega sama sebi priznati, je občutila celó, da ji je za trenotek vplamteló njeno lastno nekeďanje nagnjenje do njega. Vse to ji je storilo vskipeti kri. Bili so trenotki, ko se ji njena Bice ni dozdevala več takó ljuba in draga, kakor poprej. Pojavili so se v nji taki občutki, ki so

»Sloga« proglasi definitivno kandidata še le potem, ko mu volilci sporočé svoje in svoje okolice mnenje o tej kandidaturi. (Tudi če pride le 10 nemerodajnih glasov za prof. Berbuča, bo »Goričanom« seveda zadoščalo, da bodo svet dalje slepili!)

Dr. Gregorčič mu je napisal, kakor skrben vaški župnik o hlapcu, ki gre po svetu, lepo spričalo o dobrem do sedanjem zadržanju, o njegovi pridnosti, pobožnosti in o »trdnem dinastično-patrijotičnem prepričanju kot skala«; v peresu mu je ostal le navdušeni sklep: »Vse za vero, dom, cesarja!« kar je prof. Berbuču vse življenje zvezda vodnica, pod katere blagodejnim odsevom je priredil l. 1889. znano cesarsko slavnost v Selu, ki je bila najslajniši dan njegovega življenja in s katero se je bil takó gniljivo priporočil c. kr. oblastim, da niso nasprotovale njegovi kandidaturi za deželni zbor. (Revež je vkljub temu propadel, ker je bil — »framason«, a takih Bog nas varuj. Da je to res, potrdi lahko njegov sedanjí zvesti kolega in župnik-župan Grča v Šempasu!) Po tisti veselici se je vsedel na lovorike svojega narodnega delovanja in se sploh skril kakor plašni zajec; imel je malo preiskavico z deželnim šolskim nadzornikom, kakoršnih ima naroden uradnik vsak hip na vratu, a te se je takó zbal, da je izstopil celó iz ravnateljstva nedolžne »Goriške ljudske posojilnice«, češ: »c. kr. profesor sem, moram skrbeti za »familijo«; naj se razpostavlja tisti, ki nima familije« itd. (Ipssissima verba!) Pri »Soči« ni od l. 1889. nikdar sodeloval, izvzemši nekaj reklamnih notic za veselice ženske podružnice sv. C. in M. Šele l. 1897. se je bil toliko osrčil, da je sprejel denarničarstvo v »Sol. domu«. — Skratka: naj se je delalo karkoli: prof. Berbuča ni bilo nikjer! Dr. Gregorčič sam je večkrat zatrjeval, da prof. Berbuč je nesposoben celó za neznatna dela v deželnem zboru; grof

se njej sami dozdevali neznani. Sram jo je bilo in se je skoro prestrašila sama sebe. A ko je v sebi zatrla vse, kar bi moglo biti v tej razburjenosti neprimerne in materine ljubezni nedostojnega, je jedino le na to mislila, da posveti vso svojo skrb ljubljeni hčeri.

Ker je spoznala, da se je Bice s celim srcem udala Ottorinu in da torej, tudi če bi jo Marko snubil — kar se ji pa ni zdelo verjetno — bi ona nikakor ne mogla biti srečna z njim, je sklenila pospešiti kolikor mogoče že določeno ženitev z mladim vitežom, da bi jo takó rešila vsake nevarnosti. Na ta način je mislila mahoma vdušiti vsako nado v Markovem srcu, a za jedno postaviti hčer pod možovo brambo.

Brž ko je Visconte odšel v Toskano, si je Ermelinda jela prizadevati, da bi pridobila možovo privoljenje k tej ženitbi, katero je bil on sam nekeďaj določil. Toda lahko si mislite, kakó se je grof temu protivil, ne zmené se za to, da je on sam nekeďaj dajal priložnost hčeri, da se je vnela v ljubezni do mladega viteza, dasi jo je mati v tem zadrževala, kolikor je mogla. Toda skušaj danes, skušaj jutri, in

Coronini se je pogosto še huje o njem izrazil. Dr. Rojic je pisal še lani župniku v tolminskih hribih, da Berbuč je edino le c. kr. uradnik in »k. k. Beschwichtigungshofrath«, katerega treba vreči iz deželnega zbora, kjer je le v napotje. — Danes pa piše isti dr. Gregorčič, da je: veren kristijan (v državnem zboru molijo namreč pred vsako sejo rožni venec!), vnet za napredek ljudstva, sodelavec pri vseh koristnih podjetjih itd. — Kakó delajo iz muhe konja! (In kakó po drugi strani potiskajo v nič zaslužne »Sočane«!)

S cesarsko slavnostjo l. 1889. v Selu je stopil prof. Berbuč v širšo javnost. Kakor je on dokazal svoje »kot skala trdno dinastično-patrijotično prepričanje«, takó so ga skazali po umoru cesarice tudi njegovi najožji domačini v Orničah in Batujah, ne da je storil deželni poslanec Berbuč svojo sveto dolžnost nasproti glasu z Dunaja o »unge Bestrafung«. Potuhnil se je in varoval sebe in »familijo«;

L. 1889. je propadel v deželni zbor. S preobratom istega leta, ki je donesl poraz Tonklijeve stranke l. 1891., je bilo gotovo, da ob naši suši sposobnih mož bo prof. Berbuč pri prvi priliki zopet kandidoval v kmečkih občinah goriškega okraja. Te volitve pa so bile šele l. 1895. Po volitvi l. 1891. v državni zbor smo razdeljevali na papirju tudi mandate za deželni zbor. Prof. Berbuč, v nedostajanju sposobnih mož, je prišel v tem načrtu celó v poštev za mesto — deželnega odbornika, dasi nikakor ni sposoben ne vreden takega odlikovanja. On se je že pripravljal na to svojo novo službo; upal je, da mu Coronini in Gregorčič izposlujeta začasen dopust, kar se mu je zdelo docela dosegljivo, a tekem tega dopusta bi dotekla cela penzija — in prof. Berbuč bi takó pač lepó skrbel za »svojo familijo« s celo penzijo in s plačo deželnega odbornika, od katere bi odpadlo le par stotakov nagrade

nekoliko prizadevanje žene, ki mu ni nikoli dala miru, nekoliko velika otožnost njegove jedine hčeri, katero je grof vendar čez vse ljubil, nekoliko to, da se je s časom izgubljal strašni vtis, ki so ga bile naredile v njegovem srcu Markove besede in nastop, in še najbolj to, da je sedaj Marko bil odsoten, in se je moglo misliti, da mora biti uglobljen v nebroj drugih mislij in opraykov — vse te okoliščnosti so delale grofa bolj pristopnega in spravljivega. Nazadnje je prišla še vest, da je Marko gospodar v Lucci. To je še najbolj vplivalo nanj. On ga je smatral sedaj vtrjenega in vkoreninjenega v Toskani, ter mislil, da mu najbrže nič več ne bo mar za razmere in dogodke v Milanu. In spustil se je takó daleč, da je celó dovolil Ottorinu vstop v hišo, katera je bila zaprta zanj toliko časa. Vendar je smel prihajati le v mraku ter z veliko opreznostjo, kajti Bog varuj, da bi to opazili radovedneži, in bi morda stvar prišla v uho poštenjaku tam v Lucci. Takó je vest o Markovem povišanju zmedla štrno Lodrisio in njegovemu slugi, Pelagru, a popravila razmero v družini grofa Del Balzo.

(Dalje pride).

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✱

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

«Tedať na delo, da se zabrani ženitev!» je dejal Lodrisio.

«Se vé, to je hitro povedano!» je odgovoril uni. «Tudi Marko mi je isto zabičeval, ko sem se poslavljaj od njega v Lucci. Sicer pa neče dovoliti, da bi se Ottorinu kaj žalega storilo....»

Gledé tega se bo že videlo, kaj nam bo kazalo, samo ti glej, da boš mene poslušal.

«Jaz sem pripravljen, toda če....»

«Govorimo jasno! Pusti na strani vse pomisleke! Kdor hoče meni slediti, se ne sme ustrašiti, tudi če je treba bresti ali po ozkih stezah hoditi.»

«O, saj se nečem umakniti. Jaz imam pomisleke le, dokler ne pride do sklepa. A ko bo treba izvrševati, bode te videli, da nisem kaka mevža. Le malo časa je še, odkar ste me spoznali,

Čaheju za — dela, katera bi opravljal zanj ob svojih navadnih uradnih urah. Ko smo dobili v svojo sredo sposobnega delavca dr. Tumo, na Berbuča ni nikdo več mislil: in od takrat že se prav za prav datuje goriški razkol, kajti prof. Berbuč res ni maral za deželnozborski mandat — brez odbornišva; zato je metal dr. Tumi polena pod noge ob vsaki priložnosti in ni imel prijaznega, odkritega očesa zanj. Tekom dveh dobrih let je šlo njegovo seme v klasje — t. j. razpor je počil v polnem obsegu! In vsak slepec že vidi, da so hoteli odpraviti na vso silo dr. Tumo iz deželnega odbora, kamor bi se razkošatil lepi profesor izpod Čavna.

Pa še na jeden podoben lov prof. Berbuča na mandat naj spomnimo slovensko javnost! — Znano je, da l. 1887. je kandidoval grof Coronini v dveh skupinah, t. j. v kmečkih občinah in v veleposestvu. Ako bi prodrl v veleposestvu, je bilo takrat določeno, bo kandidoval v kmečkih občinah — dr. Tuma. Kdo pa se ne spominja splošne govornice, da v tem slučaju bi imel dr. Tuma protikandidata — prof. Berbuča?! Rečemo, da prof. Berbuč se je takrat res silil med kandidate. Za seboj je imel le par svojih tovarišev in jednega čelga župana blizu Hublja, morda tudi že dr. Gregorčiča!

Kar se takrat ni posrečilo, je pa prof. Berbuč globoko ohranil v svojem sreču. Živo je imel pred očmi čas, ko bo užival sicer celo penzijo, a bi imel v svoji komoditeti vendar časa dovolj, da bi hodil morda tudi na Dunaj vsaj po dijete, kakor delajo drugi.

Zdaj smo srečno dospeli do časa, ko naj bi se prof. Berbuču uresničile te toli lepe sanje! Ali naj se mu uresničijo?!

Odgovor: Ne! Mož, ki je največ kriv sedanjega žalostnega bratomornega boja, ta mož ne sme biti voljen na mesto Coroninijevo! Na sploh pa ne sme biti izvoljen nikdo kompromitovanih mož, ker z njih izvolitvijo bi se naš boj le poostрил. Zato se tudi ne moremo dovolj prečuditi kandidaturi prof. Berbuča, ki ni še nikdar dokazal sposobnosti za državnega poslanca in si ni pridobil prav nikakih zaslug, da bi se narod mogel zanj ogreti!

Da je morda »pobožen in veren kristijan«, da je akademično izobražen (pojte se solit s stereotipno »akad. izobraženostjo«, ko poznamo cele trope akad. izobraženih — cepcev, da ima vsak priprost kmetič več prirodnega razuma!), da je trden kot skala v ljubezni do avstrijskega cesarja — vse to so za Slovence na Goriškem besede, besede in besede, na katere nič ne damo! Mi potrebujemo za svojega zastopnika v sedanjih hucih časih (in gotovo bodo še hujši časi, ko nas bodo bičali in križali švabski mogotci!) moža, kateremu ni treba trepetati pred c. kr. oblastnjami, ki ni c. kr. uradnik, marveč neodvisen, odločen mož, ki bo znal diplomatski nastopati, ko bo treba, pa tudi nastopiti à la Wolf, da se bodo puliti drobili pod njegovimi rokami, kakor kaže potreba in taktika splošne slovenske delegacije v državnem zboru. Tam torej ni mesta za krotko pobožno dušo prof. Berbuča, ki se topi v svojem — dinastično-patriotičnem prepričanju, za kakoršno so dobili njegovi domačini v Črničah in Batujah po več let ostre ječe! Mi potrebujemo v državnem zboru mož in ne — kvintal mrtve, prazne, neporabne mase, kateri je slučajno danes ime — prof. Berbuč!

Mi smo govorili! In bomo še! Ti narod pa — voli! Ako pošlješ na Dunaj prof. Berbuča — Bog Ti ga »žegnaj«, Tebe pa obvaruj vsega zlega, ker prof. B. Ti ne bo znal ne mogel pomagati ob nikaki sili in potrebi!

Mi smo govorili o pravem času in si — peremo roke! Vrsta je zdaj na volilcih! Volilni možje naj se torej volijo pod zastavo: prof. Berbuča n o č e m o !

Nаша narodna organizacija

(Članek izven uredništva).

V.

(Konec).

Med one posle pisarne, ki bodo vabili trgovce in obrtnike k pristopu in jih pridrževali v društvu, spada tudi posredovanje pisarne pri čisto trgovskih in obrtnih poslih, t. j. pri posredovanju med obrtniki in trgovci, kjer to nanese potreba, in pri vplivanju pri kreditovanju. Pisarna bode morala biti torej tudi »informacijski biro«, iskati dolike v prvi vrsti s Tržačani in Ljubljanci, posegati tudi dalje in si pridobiti informacijskih zvez po celi naši državi in tudi po blaženem orijentu. Ko smo to besedo izrekli, se ne smemo kar nič ustrašiti kritike gospodov okoli »Gorice« in »Primorskega lista«, katerim je prekomorska trgovina — strašilo. Menda smo ravno zaradi tega tako zastali Slovenci, ker se nismo brigali za trgovino preko naših mej, da, ker nismo vpoštevali Trsta za svoje mesto, in smo izgubili izpred oči, da imamo v Trstu cele svojo bodočnost. Imeniten trgovsko-zemljepisni položaj, kateri imamo Slovenci, in nevspehi, katere smo dosedaj imeli pri trgovini, je najostrejša kritika naših voditeljev na gospodarskem polju in dokaz, da se nismo znali okoristiti do danes položaja, in da smo na pragu adrijskega morja in z njim na pragu orientala ostali pastirski, kmetijski narod! Vse sili in hiti preko nas in čez naša telesa k adrijskemu morju: velika Germanija združuje ondudaj svoje velike cilje, Italija hrepeni po tem najvažnejšem tržišču v Evropi, mi Slovenci pa ne vidimo, kaj da imamo iskati v Trstu ter se raje pripravimo v Gorici in Ljubljani za prazen strah.

Pogled na položaj naših trgovcev in obrtnikov v Gorici kaže še na tretjo nalogo »Trgovskega in obrtnega društva«. Ta naloga je: skrbeti za trgovski in obrtni naraščaj. Tu se da vspogledati na 3 strani ter je uplivali na izobrazbo že samostojnih trgovcev in obrtnikov s tem, da se vpliva na nje po shodih in predavanjih, in s tem, da se skuša uvesti med nje enotno knjigovodstvo. Treba je vzgajati mladino po nadaljevalnih trgovinskih in obrtnih tečajih in treba ustanoviti strokovne šole. V tem se bode sporazumeli med »Trgovsko in obrtnim društvom« in »Šolskim domom«, sporazumljenje, ki je v dvojnem oziru jako nužno.

Po eni strani ima »Šolski dom« velike denarne potrebe, katerih ne more in ne bode mogel zmagovati, ako si ne pridobi daljših virov dohodkov. Vsi brez razlike stanov na Goriškem smo prepričani, da moramo imeti lastno ljudsko, meščansko in višjo deklislo šolo. Za te šole moramo vsi žrtvovati, in tudi, če nam mesto da četverorazredne šole se posebej. Narodne vzgoje ne smemo prepuštili mestnemu municipiju, in vsled tega moramo obdržati prvi vzgojevalni zavod v svojih rokah. To vzdrževanje pa zahteva po žrtvovalnosti vseh slojev, zahteva toliko denarja, da ga bode težko zmagovati, ako se ne pridobi stalne pomoči. To pomoč si pridobi »Šolski dom« samo v družbi s »Trgovskim in obrtnim društvom«. Prevzame naj to društvo nadaljevalno šolo, napravi naj trgovsko obrtno šolo, strokovne šole za čevljarje, strugarje, ključarje in krojače. Te šole se dajo urediti tako, da bodo imele posebnih dohodkov, ob enem pa vzbude zanimanje trgovskega in obrtnega stanu in njega požrtvovalnost. Na to je šteti bolj v deželi, kakor na drage stanove, zato, ker imajo trgovci in obrtniki iz vspeha teh strokovnih šol tudi svoje posebne koristi. Ako se razširi »Trgovsko in obrtno društvo« po celi deželi, kjer imamo okoli 2500 naših trgovcev in obrtnikov, in ako se računji po čez le 3 gld. letnega prispevka, tedaj je tu letnega dohodka že 7500 gld. Ker se pričakuje, da se pisarna vzdrži sama, pojdejo dohodki »Trgovsko in obrtnega društva« večinoma za vzdrževanje strokovnih šol, in z njimi je zagotovljen tudi lep dohodek »Šolskemu domu«, je zagotovljen obstoj tega lepega narodnega zavoda ne samo momentanno, ampak za dolgo dobo let.

Važna naloga, — imenljivo jo četrto nalogo »Trgovskega in obrtnega društva« — je: da dovede do konca denarno organizacijo. Ostali mora ista v najtesnejši zvezi s »Trgovsko obrtno zadrugo« in vplivati

na to, da vstopijo v njo vsi trgovci in obrtniki in da tako dvignejo zadrugo do 7000 ali najmanj 6000 deležev. Vsak trgovec in obrtnik mora imeti svoje prihranke založene v zadrugi, mora imeti do gotovega zneska svoj odprti kredit. Z nabranimi deleži pa bode moglo dati ceno in hitro denarno pomoč, in bode moglo podpirati tudi velika podjetja. »Trgovsko obrtno društvo« mora posebno vplivati na to, da se naši obrtniki, ko oddajajo blago, okoristijo meničnega eskompta in prodajajo blago ne več, kakor sedaj, na gošo upanje ampak proti menici. Koliko blaga gre sedaj v pluje kraje, in obrtnik čaka na plačilo mesece in mesece, ne vedoč, da se da za prodano blago vdobiti denar tudi takoj.

Nujno potreba obrtnikom in trgovcem poleg »Trgovske obrtne zadruge« je kreditno društvo. Koliko je poštenih, dobrih trgovcev in obrtnikov, ki nimajo dovolj lastnega premoženja, da bi si vdobili odprti kredit na tako premoženje! Težko je zopet vdobiti orlniku in trgovcu, da si se tako pridnemu in razumnemu, poročstva za večje zneske. Tu treba torej, da se napravi poroško društvo. To društvo se da seveda ozi-vo-tvoriti šele tedaj, kadar bode »Trgovsko in obrtno društvo« dovolj poznalo močij obrtnikov in trgovcev po istinitem in bogatem imeniku.

Kedar se »Trgovsko-obrtnemu društvu« posreči, napraviti vse gori navedene zavode, takrat tudi ne sme pozabiti, da napravi pomočno blagajnico v zmislu zakona 16. julija 1892. l. št. 202. d. z. Po tem zakonu se bode zavarovali manjši trgovci in obrtniki, posebno pa pomočno osobje, in si zagotovili rento za slučaj starosti, onemoglosti do največ 14 gld. na teden, ali zavarovati glavnice v najvišjem znesku do 1000 gld. po vplačevanju majhnih tedenskih ali mesečnih zneskov.

Tako si mislimo v kratkem organizacijo novega društva; tak si mislimo vspeh. Odvisno bode le od vodstva, kako do tega pride. Naglašamo pa že danes, da je največje vrednosti pri tem drobno vsakdanje delo v pisarni, da je takorekoč vspeh tega društva odvisen najbolj od sposobne inteligentne moči, ki vodi pisarno.

Dopisi.

Iz Št. Andreža, dne 8. jan. — Kakor smo že čitali v »Primorcu« od petka, je izvoljen v naši občini županom gosp. Andrej Lutman ml., nečak pok. župana. Podžupani pa so: Molar Josip, Paškulin Franc in Hoban Josip. Može se še mladi, ali razumni, zato upamo, da bodo vodili prav našo občino. V začetku se je mislilo, da bode izvoljen županom gosp. Franc Zavadlav, ker je on že izkušen v županskih poslih, in ker je nadomestoval že 8 mesecev pok. župana, ali ker je on bajje preoddaljen od središča občine, je bil izvoljen prej imenovani.

V tekočem letu bodo zidali pri nas novo cerkev. Sedanja je bila zidana leta 1650. in je postala pretesna za sedanjo obširno občino. Dolgo sklepanje o zidanju nove cerkve se je vendar enkrat vresničilo, kajti podrli so že 5 starih hiš v bližini sedanje cerkve, na kojih prostora bo zidana nova cerkev. Stroški za zidanje so proračunjeni na 35.000 gld.

Volitev volilnih mož za državni zbor bode 19 t. m. Upamo, da bodo izvoljeni taki možje, kateri bodo volili za državnega poslanca samostojnega moža in ne omakeževanega po sedanjem razkolu! Volilci naj se ne dajo slepiti! Sami že lahko vedo, koga imajo voliti. Torej volilci, pozor!

Končno kličem se gg. dr. Tumi, Gabrščeku in domišljenikom, naj vstrajajo na sedanjih poti v blagor naroda!

Za danes končujem; o priliki se kaj več.

Iz Solčane, dne 8. jan. — Slavno uredništvo »Soče« v Gorici!

Prosimo, da bi k dopisu o volitvah v Solkanu priobčili še sledeče:

V št. 2. cenjene »Soče« čitamo dopis o starešinstvenih volitvah v Solkanu. Dopisnik pravi, da so bile volitve jako burne; nò, to je sicer res, dvomimo pa jako, da bi bilo vse drugo res tako, kakor piše dopisnik. Ta se hvali, da je zmagała narodna (tako ni bilo rečeno. Ur.) stranka proti Lenassijevi, a mi rečemo le toliko, da si kapelan Dermstia lahko poje sedaj glorio po časopisu, ker je preskrbljen od vseh strani, ako bi trebalo še kake zaupnice! Dopisnik očita Lenassi-ju in nam nizarjem agitacijo, a mi ga v odgovor samo prašamo: »Kdo je ponujal vedno in povsodi liste, na katerih so bila tiskana imena mož Dermstijeve stranke, kakor bi bili ti listki vstopnice v nebesa? Kdo je hodil dan za dnem nadlegovat po hišah udove, ki imajo volilno pravico, da bi dobil njihov glas? Kdo je celo krone sejla

za glasove, ki niso smeli niti voliti, — lahko navedemo imena njih, ki so volili podkupljeni brez volilne pravice! — Kdo je poslal s kočijo po krčmarja v Loke, ki tudi ni smel glasovati! Ako je pa prišel kdo z dovoljenjem očeta ali žene voliti, mu ni bilo dovoljeno, ako je bilo gotovo, da je od nasprotne stranke.

Sedaj naj pa nekoliko pojasnim smoter naše stranke. Naša stranka je hotela dobiti v starašinstvo može, ki so krepke volje in ki imajo lastno prepričanje o tej in oni stvari, hotela je imeti može, kateri bi se znali zoperstaviti kakemu škodljivemu predlogu, najsi ga tudi stavi sam oče župan, hotela je imeti može, ki se razumejo na vse in ki imajo zadosti razsodnosti; z eno besedo: hotela je, da se v starašinstvenih sejah sklepa, in ne da jeden ukazuje in da drugi slušajo.

Kar se pa tiče Lenassija, naj omenim le to, da mi smo ga volili v starašinstvo kakor druga leta radi tega, ker ga poznamo kot moža poštenjaka — naj si tudi je Italjan, — a vsi Italjani tudi niso lopovi! — in našega podpiratelja. Tudi ga nismo volili mi sami, ampak v sporazumljenju z volilci iz Kromberga in z Lok. Da so pa na vse pretege delali proti njegovi izvolitvi, je znamenje, da jim je bil trn v peti, ker si ne pusti morda v starašinstvu ukazovati.

Slabo čast sta si pri teh volitvah priborila neizogibni kapelan Dermastia in g. vikar kromberski, in s svojim nastopanjem gotovo nista delala časti duhovščini. G. dopisniku pa, ki pravi, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade, rečemo mi, da ta beseda najbrže tudi njemu velja in mi mu dodamo še to: Kdor visoko leta, nizko pade!

(O pomha uredništva: Dopis priobčujemo kot protiglas zadnjemu dopisu v »Soči« iz Solkana radi tega, da je p. n. čitateljem jasno stališče obeh strank, ki sta nastopali pri občinskih volitvah. — Radi bi vedeli pa še to, če se je res nameravalo postaviti Lenassija županom, ako bi bil zopet izvoljen v starašinstvo?!)

Domače in razne novice.

Osebnostne vesti. — Deželnega sodišča svetnika Karol Dejak in Simon Lettis, oba v Trstu, sta imenovana svetnikoma ad personam na tankajšnjem višjem dež. sodišču. — C. kr. deželni sodni svetnik Jos. Milovčič na okrožni sodnji v Gorici je imenovan višjim svetnikom na istem mestu.

»Goriški Sokol« se je preselil v svojo docela novo in lepó uredjeno telovadnico s postranskimi prostori za tamburase in glasbeno šolo v hiši g. Kopača nasproti okrajnemu sodišču. — V telovadnici bodo tudi manjše zabave. O predpustnem času bodo tam plesne zabave ob nedeljah zvečer od 8. do 12., kakor je bilo druga leta. — Vstopnina: za ude 10 kr., za neude 20 kr. Neudje naj si preskrbijo poprej vstopnice od odbora. — Prva plesna zabava bo prihodnjo nedeljo.

Poskušen samomor. — V torek zvečer se je hotel v vojašnici na gradu neki vojak usmrtiti. Prvi strel ga ni zadell, zato je poskusil drugič, ali tu so že prikočili drugi vojak na pomoč, ki so tako preprečili samomor. Pač čudno, da se slisi toliko o samomorihih med vojaki!

Poštne golice. — C. kr. poštno in brzojavno ravateljstvo nam piše: Naznanja se, da se golice za poštne naloge, za poštne nakaznice, za poštne spremnice, združene s povzetnimi poštними nakaznicami stare emisije, ki se nahajajo v rokah strank, zamorejo do 31. januarja t. l. uporabljati pod pogojem, da se besedilo istih »gld.« »kr.« prepiše z besedilom »K.« in »v.«

Železniški vožni listi predzadnje izdaje od leta 1892. so z novim letom postali neveljavni. Uporabljati je torej le še vozne liste od leta 1898. in v zasebnih tiskarnah tiskane, zaznamovane v dohodarstvenem in kolkovnem uradu z barvanimi kolki, to pa, dokler se ne porabi zaloga. Železnične vozne liste z leta 1892. lahko zamenjate do konca marca t. l.

Konj ga je udaril. — Na potu iz Tržica v Ronke se je jel bratoma Brusina konj ustavljal ter brati v voz. Hugo Brusina je radi tega napel vajeti, ko pa se je malce proti konju čez sprednji del voza pregnil, ga je v istem hipu udaril konj s kopitom v čelo; bati se mu je za življenje.

Avtomobil je v torek popoldan tik živinskega trga trešil v drug voz s tako močjo, da ga je razdril. V ponedeljek popoldne je velika množica ljudi v Gosposki ulici gledala tak avtomobil, ko se je ustavil pred Gironcolijevo lekarno. Ko sta voznika avtomobil obrčala, bi se bil isti tudi kmalu zadril v mimo idočih kmetih voz. Bo pač treba previdnosti pri avtomobilih po mestu, da se ne bodo godile nesreče.

Še nekaj »Prim. Listu«. — »Primorski list« postavlja — čisto na svojo roko — kandidata za državni zbor, in sicer bolehnega in že starega g. dra Tonklija, ki po več tednov ne more niti iz hiše. Da bi to svojo kandidacijo podprl, zadira se — po svoji navadi — v moža, še predno

se je isti oglasil za kandidaturu — ki ima brezdvomno v današnjem položaju jedini šanse izvolitve. Ker mu drugega ne ve očitati, trdi, da nima srca za siromašno ljudstvo, ker je preveč pogospojen in da je brez vere. Kaj in kako dr. Stanič veruje, nam ni znano, ker se je o tem težko proti komu izrazil, izven morda profesorja dr. Pavlica, s katerim se večkrat prijateljski razgovarja, ter mu izkazuje več zaupanja, nego ga zasluži. Nam je toliko znano, da se je dr. Stanič že izrazil, da bi svojemu političnemu programu postavil na čelo prvo točko: Vera in njeni nauki so nedotakljivi. Če smo prav poučeni, je samo profesorju Pavlici tudi to razodel. Da ga profesor Pavlica — duhovnik in krščanski mož — par dnij pozneje prav nekrščanski proglasi za brezverca, to je, kako bi že rekli, zavratno, kovarsko in celo nekaj hujše. Mi nočemo zagovarjati dr. Staniča, kar se njegovega verstva tiče; to je njegova reč, katero ima rešiti v svojo vestjo in — s profesorjem Pavlico. Čujemo, da mu namerava prav primerno pojasniti krščansko stališče. Za nas je dr. Stanič samo tako krščanski mož kot dr. Tonkli, brez hinavščine, brez kovarstva, mož, v političnem življenju brez vsake preteklosti, torej brez madeža. Sodili ga bomo torej se-le, ko bomo videli njegova dejanja in le tedaj obsojali, če se njegovo politično delovanje ne bode ujemalo z našimi nazori. Vsaka sodba o njem je torej sedaj prenapljena, torej kriva! — Kakor sodba o njem, so tudi govorice o tem in onem dogovoru itd. krive, ker neresnične. Nam ni nič znanega o kakem odobru, v kojem bi sedel tudi dr. Stanič, o kakem naporu proti Gregorčiču ali kakim drugi stranki. Dr. Stanič se temveč do danes dosledno drži načela, da se neče družiti z nikakršnimi današnjimi stranki, pa tudi ne proti nobeni teh, ampak da hoče samostojno, sam svoj stopiti pred volilce. Kako in s kakimi programom, to bomo — upamo vsaj — v kratkem videli, dotlej pa naj „Primorski list“ zadržuje svojo sapo. Stori najbolj pameten čin svojega grešnega življenja!

Adolfo Codermaz zapusti Gorico. Svojo službo na municipiju je pustil in v kratkem odide za vedno v — Italijo! Avstrija se mu je zamerila, čeprav je bil tako lepo oproščen v Inomestu! Ali se morda kljub temu ne čuti več varnega, da jo popiše v Italijo, ali pa čuti, da seme, katero je zasejal, rodi sad, ter da zato odide v „domovino“ v nadi, da v doglednem času prikoraci pod lasko zastavo — reševati svoje rojake! — Mi mu želimo srečen pot ter upamo, da se mu ne bo nikdar zehalo po Gorici, kakor se je na pr. Favettiju ali drugim takim tiskom!

„Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici. — Slovenski delavec piše: „Prišel je zopet pust. Vse se povesele življenja; veselica tu, pojedina tam, ples itd. — nas delavce pa tolažijo vedno le z veseljem v nebesih. Jaz pa menim, da poštena pustna veselica tudi nas delavcev ne bi pogubila, tudi če bi se parkrat zavrteli, kakor je bilo že pred 12 leti. Zato je imel dopisnik iz Gorice prav, ki je pozival odbor našega društva, naj raje skrbi za kako veselico, ne pa da počenja neumnosti, kakor v zadnji seji, od katerih mora imeti društvo le škodo.“

Krčmarji v Gorici morajo od novega leta dalje — razven v hotelih — zapirati že ob 10 uri. To je za one gostilne, v katere prihajajo n. pr. vozniki ali ljudje z dežele po noči, jako neprikladno, in v tem pogledu je čuti že mnogo pritožeb. Bajé nameravajo krčmarji, ki so imeli doslej pravico, čez 10. uro odprto imeti, vložiti pritožbo na pristojno oblast s prošnjo, da se razveljavi ta nova naredba.

Obešenec in miši. — V Idriškem pri Kobaridu so našli obešenega v seniku nekakega tujca, baje Nemca, v starosti 60 let. Ko je hotel nekdo naložiti seno, je zgrabil za nogo. Miši so mu že pogrizle oči. Sodna komisija je reč poiskala in našla, da je še pred kratkim poslal priporočeno pismo nekam na Nemško.

Makso Cotič. — Te dni je obhajal g. Makso Cotič v Trstu 10 letnico svojega delovanja kot glavni urednik „Edinosti“. Z zanimanjem smo čitali v „Ed.“ poročilo, da so ga posetili tem povodom v uredništvu prvaki pol. društva „Ed.“, kakor da so mu priredili veter. Z osebo g. M. Cotiča, ki je neumorno marljiv kot čebela, vsetransko delaven in spreten častnikar, blaga duša, — je tesno združen razvleki lista „Ed.“ v Trstu in sploh v naših deželah. In s tem je povedano premnogo! „Ed.“ je današnji dan najbolj prijubljen list med nami, in na to stran ima največ zaslug g. Cotič!

Slavlju se pridružujemo tudi mi, želeč g. Cotiču nadaljevanja po dosedanjem potu, zdravja in mnogo veselih dni po trudapolnem delu. Živel!

Na pokopališču v Kanalu so odkopali po noči 9. t. m. neznani zločinci neki grob. Ker se je vedno širila govorica, da je namreč minulo poletje zginoli Kriznič, kovač iz Deske, bil skrivoma pokopan v tem grobu pod rakvijo, so se hoteli menda sami o tem prepričati. Nasli seveda niso nič. Zdaj se peča sodnija s to zadevo, in upati je, da prizadeti ne odidejo zasluženi kazni.

Ponesrečen ulom. — V Trzinu so poskušali v noči od 7. do 8. t. m. oropati

davčno blaginico, ki se nahaja v pritličju v poslopju okrajne sodnije. Čez zid po lestvah so prišli na dvorišče, odkoder se jim je s potrebnimi pripravami posrečilo priti v sobo do blaginice. Nameravali so najprej preobrniti blaginico, češ, da zadnji del iste lažje prodró ter tako hitreje pridejo do denarja. Da bi pa blaginica, ki tehtla kakih 500 kl., ne povzročila preveč ropota, so podložili, kamor je imela pasti, knjige, fascikle, itd. **Ali ropot; ko se jim je posrečilo preobrniti blaginico,** je bil vendar tak, da so tatovi takoj pobegnili. Pustili so se luč in pa kos rjuhe, v kateri menda so hoteli odnesti denar. V blaginici je bilo 40.000 K arnarnega denarja in pa nad 100.000 K pupilarnih depozitov.

Sodnija zasleduje tatove.

Zled 14., 15. in 16. decbr. 1899.

na Dol-Otliški planoti.

(Spisal Ed. Čibej. *)

Na Dolu 5. janur. 1900.

Občina Dol-Otlica je morda „unicum“ v Avstriji, kjer se temperatura tako naglo, zdadno in z nenavadno velikimi skoki menjuje. Ta občina, ki meji z Vipavsko dolino, ima pa s to tako veliko razliko, da ni mogoče verjeti. Zato danje ta naša srenja opazovalcu narave najlepšo priliko, motriti naravne prikazni. — V letnem času menjajoča se vročina in mráz, hude nevihte, močno treskanje, toča in naliivi; v jeseni hudo deževje, močna burja, „zastava“, a zopet nenavadno pihajoči jug z temno gosto meglo, — a po zimi strašno tuleča burja, metež, velikanski zameti neznosno „kajenje“ — (metež z burjo), ki poišče vsako, tudi najmanjšo luknjico, dela večkrat nenavadno zanimive prikazni. — Ena najimenternejših prikaznij, katere sem doživel na Dolu, je bila dne 15. decembra 1899; — „Zled“ — je pokril dreve, s snegom pokrito zemljo in hiše z debelo ledeno skorjo. V dneh pred 14. tim decembrom ja naletaval sneg (tudi z burjo), in zemlja je bila pokrita z belo odejo. — Kar se vreme spremeni. Dne 14. decbr. popoldan so se podili črnosivi oblaki najprej z burjo, potem z vzhodnikom — (hrvaška burja).

Proti večeru je ponehal „hrovašek“, in naletovale so lahke pa zeló mrzle deževne kapljice. Z nočjo se je ta rahel, ledeno-mrzlež dežek gostil ter prijemal se kakor „lep“ (lim) drevoja, obleke, hiš ter snežene zemljine odeje. Lahko je pihljala hrovaška burja ter pripomogla, da se je ta ledena snov bolj in bolj prijemala pozemskih stvari. — Ta dan t. j. 15. decembra je pihljala hrvaška burja močnejše, in zled se je prijemal nenavadno hitro. — (Sadna drevesa v šolskem vrtu, sem moral pustiti otepati, ker so se jele lomiti veje). Tako vreme je trajalo celo noč in cel dan 16. decbr. zvečer do prilično 11. ure.

Takrat je pritegnila „prava burja“, zled je nehal padati, in proti jutru 17. decbr. se je zvedrilo tako, da je bilo nebo čisto jasno, kakor ribje oko.

Dne 15. decembra — je bil zjutraj izvanreden pogled. Slamnaté strehe je krila nenavadna ledena skorja. Dreve je ječalo pod strašno težo. Manjša, sibejša drevesa so bila vpognjena v lokih (pokroglih) k tlom, ter tamkoj prikovana z zemljo. Večja drevesa so bila enaka žalujočim vrbam na mirovdvoru. Z vejami upognjenimi, in kazale podobno dežnika. Vsak trenotek se je odkršila veja, zlomila vejica, ter z močnim sumom in pokom drvila na ledena tla; tu se razletela na milijone kosčkov, kakor „granata“ hrabrih Burov v Afriki!

Deblo in veje dreves je obdajala debela ledena plast. Ta led, ta ledena tvarina, pa ni bil oni redki in prili led, ki napravlja ob „zastavi“ — (megla z burjo) — navadni „srenj“ ivje, temveč, to je bil čist, zede trd, kompakten led, ki se dobi le v podzemskih ledenicah.

Kakor rečeno, je padal zled v podobi snega, lahkega dežja, in ni bilo opaziti, da bi bile padale vmes ledene kroglice. Zled se je prijemal tudi obleke, in to nenavadno hitro. — Ze dne 15. decbr. ob 9. uri zjutraj je bil zled 2-3 cm debel; zvečer istega dne je bila uže 4-5 cm debela skorja. Ta skorja je vedno rastla tako, da je drugi dan 16. decbr. dosegla 6-8 cm debelosti. Dreve je hrisčalo, veje se lomile tako, da so se opravičeno bali ljudje, da oreveje, stojete ob hišah, podere iste, ako se ulomi na nje. Kako strasanska teža je visela ob vejah, dokazuje slučaj, da se je ulomila veja — najmočnejšega drevesa v Trnovski planoti — (na Hribu h št. 83) — veja v debelosti 38 cm v premeru. Takih slučajev je bilo na stotine.

Ker ni pri nas mnogo sadnega drevja, ni napravil zled posebné škode. Zled se je razprostiral po celej Dol-Otliški planoti (Plateau), po bližnji občini 1 Kolk (Šturijska gora med Predmejo in Nanosom), in sicer je segal med 900 m in 750 m visokosti nad morskó gladino; višje padal je sneg in nižje — $\frac{2}{3}$ pogorja in po Vipavskem — pravi dež.

*) Ta sestavek je prejel g. prof. F. Seidl kot poročilo o zledu, odgovarjajoče pozivu, ki je bil priobčen v „Soči“ 4. t. m. Prejemnik je nas opozoril na to mojestersko sliko nenavadnega prirodnega pojava, in g. Ed. Čibej, šolski vodja v Dolu-Otlici, nam ne vzame za zlo, ako priobčimo njegov lepi sestavek, ki bode brez dvojbe živo zanimal naše čitatelje.

Uredništvo.

— (To sem jaz natančno izračunal). — Ljudje ne pametujejo takega zleč'a.

Meteorološka opazovanja na Dolu kažejo:

(Znamenja * sneg, . dež, — pod ničlo, + nad ničlo — Celsius).

14. decbr. 30, mm * oblačno celi dan. 7 zj. — — 9,°; 2 popol. — — 7,°; 9 zveč. — — 6,° Cels. — Visočina snega 35 cm novopadli sneg 11,5 cm.

15. decbr. 10, mm * oblačno celi dan. 7 zj. — — 1,5°; 2 popol. — — 2,°; 9 zveč. — — 2,° C. — Visočina snega 35 cm novopadli sneg 11,5 cm.

16. decbr. 5, mm * oblačno celi dan. 7 zj. — — 1,°; 2 popol. — — 0,°; 9 zveč. — — 3,6° Cel. — Visočina snega 32,5 cm novopadli sneg 2,0 cm.

Te date (note) sem dobil na Dolu. —

Zled je počel odpadati dne 17. decbr., kateri dan je sijalo pravo pomladnje solnce. S strašnim ropotom, hrisčanjem in bobnenjem so odpadali ledeni kosji, ki so kazali ob solnčni svetlobi najkrajšnje podobe. To Vam je bila panorama! — Kazale so se preimnitne, slikovite podobe, o katerih beremo v „Tisoč ena noč“, ali pa one podobe, ki se tako čarobno kažejo — kakor pravijo — v Sahari — Mašalah — zračno zrcalovanje.

Tam na visokem drevesu se je odlupil dolg kos ledene skorje, ki je pobil oziroma odbil še družih spodaj stoječih; vsa ta tvarina je letela v različni smeri proti tlom, kazoč najkrajšnje kroge v mavričnih barvah. Po bližnjih drevesih so frčale različne prizmatične podobe skoz kolobarje vrtečih se krogov, kakor strele v poletnih sivih oblakih itd. Tega dne je zginol popadal zled z drevja, a strehe so se danes 6. januarja 1900. okovane z istim.

Razgled po svetu.

V seji avstrijske delegacije v torek je izjavil posl. Pacak, da Čehi morajo glasovati proti vojennemu budžetu iz ozirov na notranje politične zadeve in radi tega, ker vojna uprava nasprotuje slovanskim narodom, in sicer tako, da to nasprotovanje je imenovati že sovražno. Govoril je o zglasevanju rezervistov pri kontrolnih shodih, povedal, kako se prepoveduje češkim kadetom govoriti češki, kako so bili častniki celo premesčeni radi tega, ker so govorili češki med seboj, dalje je zahteval, da vojna uprava se more v pogledu o datvah za vojsko ozirati tudi na kmetovalce in obrtnike, ne samo na spekulanté. Abrahamowicz je grajal grdo ravnanje z vojniki, govoril o samomirih med vojaki, katerim je vzrok ponajveč grdo ravnanje. Kaftan je posebno ostro prijel zapovednika v Jozefovu, ki je prepovedal češkim častnikom govoriti češki celo izven službe, ter po vsej pravici pristavil, da to je naravnost izzivanje!

Vogerski delegaciji so izjavili, da popolnoma odobravajo politiko za vnanje stvari ter izrekli grofu Goluchowskemu popolno priznanje na spretnem vodstvu vnanjih rečij! Vrag poznaj te viteške Madjare! Ali so govorili resno, ali so se le — salili??

Spaun, poveljnik mornarice, je v seji finančnega odseka avstrijske delegacije med drugim trdil, da večina pri vojni mornarici službujočih pripada — italijanski narodnosti!

Da bi Spaun ne vedel, kake narodnosti so naši mornarji po velikanski večini, tega ne moremo verjeti. Zato pa se moramo toliko bolj čuditi, da Spaun v avstrijski delegaciji izreče tako neresnico, da tako žali Jugoslovane, ki so stober avstrijski mornarici, kar je pač na sploh znano. Toda tudi Spaun se je nasrkal vpliva tistega sistema, ki vidi na jugu le Italijane, Slovanov pa ne. Prikupil se je z zanikanjem Slovencev v mornarici brez dvojbe puljskemu Rizziju v delegaciji ter drugim Italijanom in vladi — ali na slovanske mornarje mora pač čudno uplavati, da jih njihov poveljnik taji na Dunaju, ko jih vendar v Pulju vsaki dan vidi!

Za sestavo novega ministerstva se bje hud boj na Dunaju. Na odločilnih mestih bi bili bolj za levčarsko vladó, ako bi sploh bila mogoča. Körberju se ni posrečilo se dobiti mož za novo ministerstvo, zato utegne sedanje životariti še kakih 14 dni. Govori se, da ministerski predsednik bi utegnil postati baron Gautsch; Körber bi bil minister notranjih del, ker ima v žepu načrt novega jezikovnega zakona.

Raznotere vesti. — V Trstu se je usmrtila s fenilno kislino soproga delavca Antona Gustina, ker jo je trpinčil in se naposled hotel ločiti od nje. — V petek zvečer je pogorela v Trstu prodajalnica steklenine in porcelana, last tvrdke Zenaro in Gentili v ulici sv. Antona. Škode je več tisočakov. — Profesor Masaryk, o katerem je bilo večkrat govora v naših dopisih iz Prage, je šel na dopust, ker gibanje dijakov proti njemu se se ni poleglo. — V Ljubljani strajkajo tiskarji v Blaznikovi in Kleinovih tiskarni. — Pruska vlada je končno preklicala odlok o izgonu Čehov iz Nemčije.

Zvonimir, hrvatsko akademsko društvo na Dunaju, priredi dne 8. febr. t. l. v Ronacherjevi dvorani (f. Schellinggasse 4) koncert s plesom, katerega čisti dohodek je namenjen dijaškemu pomočnemu društvu v Pazinu.

Vojna v južni Afriki. — Buri so zasedli mesto Kuruman, ki leži kakih 120 kilóm. od transvalske meje na angleških tleh. — Čuje se, da Buri so resno napadli

Ladysmith in general White je v stiskah. Za njim ne daleč sicer stoji general Buller, ali mu ne more na pomoč, ker vmes je glavni tabor Burov in pa reka Tugela.

Zedinjene amer. države so ponudile Angliji in Burom svoje posredovanje, da bi končala vojna.

General Freuch je izgubil v zadnjih bojih 4 častnike in 144 mož. V Kurumanu so vjeli Buri poleg angleskega predsednika 12 častnikov, 170 vojakov ter dobili 4 topove.

Narodno gospodarstvo.

Prva mejnarodna razstava v Kaneji.

— „Trgovsko in obrtno društvo za Gorisko“ je dobilo te dni poziv s Krete za udeležitev trgovskih, ametniških itd. izdelkov in pridelkov. Razstava bode v Kaneji (na otoku Krete) v „L' Assemblée générale Cretoise“; protektor ji je Nj. V. grški princ Jurij. V nam pripislanem pozivu se dala velika važnost ti razstavi, ki „je prva na kretskega otoku, in ki kot taka gotovo privabi velikansko število obiskovalcev ne samo s Krete, temveč iz Egipta, Male Azije, Italije, z Grškega itd. Na vsak način bode ta razstava velikanskega pomena za izvozce v Orijent“. Mi tudi mislimo, da bode za marsikaterega razstavljalca usodepolna, ker Orijent potrebuje še mnogo, mnogo našega, evropskega blaga, pa ga ne more dobiti. Tu na razstavi pa bode videti napredek srednje Evrope ter njegovo moč. Mislimo, da bi bilo dobro, če kak mizar, usnar, čevljar itd. o stvari razmisli. Več se poižve v pisarni „Trgovskega in obrtnega društva za Gorisko“ v Gorici. — Opozorjamo na znano resnico: razstava je vedno najboljša reklama. Tedaj pozor!!

Razglas c. kr. okrajnega glavarstva:

Objavlja se s tem, da se bodo vršile nadomestilne volitve v cenilne komisije za osebno dohodnino v tukajšnjem političnem okraju, katere se imajo vršiti v smislu §§. 179, 181, in 183, postavbe od 25. oktobra 1896. (l. drž. z. št. 220), mesto po § 189 izstopilvi udov in namestnikov, na podlagi § 17. volilnega predpisa, priloga D izvršitvenega prepisa (l. drž. z. št. 35 od 1897) k zgoraj omenjeni postavi tako-le:

A. Cenilni okraj št. 1. „Gorica mesto“ Volitev bode: 1. Za I. in II. volilno telo, dne 26. januarja 1900 od 9—12 ure predp. v občinski dvorani Giardino št. 17, in sicer voli I. volilno telo enega (1) uda in II. volilno telo enega (1) uda in enega (1) namestnika. Barva glasovnic je bela za I. volilno telo. 2. Za III. volilno telo, dne 27. januarja 1900 od 9—12 ure predp. v občinski dvorani Via Giardino št. 17; volilo se bode enega (1) uda in dva (2) namestnika.

B. Cenilni okraj št. 2. Pol. okraj „Gorica (dežela)“. Volitev bode: Za vsa tri volilna tela tega cenilnega okraja, dne 25. januarja 1900 od 9 do 12 predp. v uradnih prostorih davčnega oddelka Via Teatro št. 5, in sicer voli I. volilno telo enega (1) uda in enega (1) namestnika in III. volilno telo dva (2) uda in enega (1) namestnika. Barva glasovnic za I. volilno telo je bela, za II. volilno telo je rumena in za III. volilno telo rožnata.

Gledé načina, aktivne in pasivne volilné pravice, se obrača pazljivost volilcev na dotične postavbe od 25. oktobra 1896. (l. drž. z. št. 220) ter prejemenjenega volilnega predpisa. Volilni komisar ne sprejema ne-frankovanih ali nedostatno frankovanih posiljatev z volilnimi listki ter jih bo smatral v smislu §. 34. volilnega predpisa kot ne-vložene.

Vinska klavzula. — Premda se je javilo, da se pri obnovi trgovskega dogovora mej našo državo in Italijo absolutno ne bode obnovila famozna klavzula, vendar se je v v krogih interesentov govorilo, da je treba biti opreznim ter kljub temu glasovom energično delati proti ti nesnagi za našega vinogradnika. V naši deželi se, žal, ni delalo „proti“.... Drugače pa drugje. Na Ogerskem n. pr., kakor smo poročali zadnjč, so se prirejali in se še prirejajo shodi, kjer se protestuje proti klavzuli. In vspeh tega gibanja se že kaže. „Corrispondenza Politica“ v Rimu je energično vstala proti taki „agitaciji“ od strani Ogerske, češ: preko Reke se vendar vraža tako množto italijanskega vina, ki Ogerski nadomestuje domačega, katerega je na Ogerskem tako malo...! In „Corrispondenza Politica“ končno se dodaje, da ni izvor agitacije proti klavzuli v klavzuli sami, nego v narodni mrznji. Iz tega sledi, da Italija ni izgubila nade, da se obnovi klavzula, no, saj so znani avstrijski „obziri“ napram trozvezi...

Znani so vzroki, zakaj se italijansko vino uvaža tako silno v našo državo. In klavzula ga je naredila močnim konkurentom, ki provzroča, da naše vino leži v kletah ter čaka kupcev... Delovanju našemu proti klavzuli, kakor videti, ni iskati vzroka v narodni mrznji, tem več v gospodarskem interesu našincev.

Trgovsko in obrtno društvo za Gorisko kot jedini zastopnik slovenske trgovine in obrti v goriski deželi je sklenilo videt letargijo v tako važnih stvarih v tako zvanih merodajnih krogih, da vzame klavzulo v pretres, da vsklče v kratkem anketó, kjer se bomo posvetovali o ti kvariteljici naše vinske kupčije. Minule dni je že razposlalo na nektre večšake vprašanja, na katera čaka odgovora. Zadnja številka „Primorca“ pri-

naša tudi že poziv, v katerem je dano čitateljem v razmišljanje, se glase: a) v koliko škodi vinska klavzula naši deželi; b) kako bi se najuspešnejše moglo delati v odpravo te kvariteljice naše vinske kupčije.

Mi tu stavljamo istotako našim vinogradnikom, vinotrcem in ostalim slovenskim razumnikom to dvoje vprašanj, želeč, da jih isti razmislijo. — V par dneh prinesemo pa že poziv k anketi, na katero že danes opozarjamo. Nadejamo se, da se te ankete udeleži vsak, kdor le pozna nevarnost klavzule za nas.

„Trgovsko - obrtna zadruga“ je dokončala drugi odsek; od 1. t. m. je prišel tretji odsek. — Opozarjamo gg. čitatelje na poročilo prihodnjic o delovanju tega premenitnega društva v prvih dveh letih. Velikanski uspeh tega zaveda nas mora presiniti z najboljšimi nadami za prihodnost obsežne narodne trgovine in obrti na Gorickem. — Trgovci in obrtniki: složno oklenite se dveh svojih imenitnih društev v Gorici! Tu je Vaša moč — Vaša prihodnost.

„Trgovsko in obrtno društvo za Goricko“ je dobilo od zaveze trgovcev in obrtnikov... povabilo, da se udeleži neke večje akcije v obrambo avstrijske trgovine in obrti s tem, da se odpravi narodnostni boj potom popolne enakopravnosti. Naše društvo se je pridružilo in dalo svoje nasvete. — V Kolinu (Köln) so že doznali za naše društvo in se obrnili nanj v obče važni zadevi. — Tako dobivamo važne zveze z zunanjim svetom že zdaj, ko je društvo začelo komaj delovati. — V ostalem opozarjamo na današnji članek „Naša narodna organizacija“; prvi del glej v zadnji številki! Odprimo oči! Delajmo!

Razglas.

Podpisana zadruga razpisuje službo uradnika z letno plačo 800 do 1200 kron. S spričevali opremljene prošnje je vložiti do 20. januarja t. l.

Hranilnica in posojilnica v Cerknem.

Ravnika,
načelnik.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba pošena.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgiimi Lorey-lasmi dobila sem jih vsled 14 mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslovičnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, poživlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že pri kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti. Cena lonke 1 gld. 2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzetjem po vsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag
Dunaj 1, Sallergasse 5.

Mlin

z gozdom in senožeti
na reki Vipavi blizu Žabelj je
na prodaj ali v najem.
Ponudbe na naslov: grof Mels-
Colloredo v Štanjelu na Krasu.

!! Nezaslišano !!

191 predmetov za samo
2. gld. 10 kr.

1 krasna pozlačena ura, jamčena tri leta.
1 pozlačena verižica.
1 krasen etui za smodke.
1 fino toaletno obrobilno zrcalo s pokivalom.
1 notes vezan v angleško platno.
1 oprava zapestnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
1 oprava naprsnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
1 par uhanov iz double-zlata I. vrste z vdelanimi biseri.
1 zelo koristna pisalna oprava.
1 toaletno mlo prijetne vonjave.
72 najboljših jeklenih peres.
25 finih pismenih zavitek.
25 pol finega pismenega papirja in
50 koristnih predmetov za gospodinje.
Imenovanih 191 krasnih predmetov razpošilja za samo
2 gld. 10 kr. (ura sama stane toliko) švicarska iz-
vozna hiša

H. SCHEUER, Krakovo

Josefsgasse št. 46.

Kar ne ugaja se sprejema nazaj v teku 8 dnij.
Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

!! Za ves svet !!

Kdor želi vkupiti dobro, zanesljivo in jako ceno uro, naj zahteva ilustrovani cenik ur, verižic, zlatnine in kinškega srebra!! Zastoj in franko!

Posebnosti:

Ura „Prima“, kakor zgoraj . . . gld. 1-10
Endlika . . . reform. 1-45
Ura z nihalom in godbo 6-70
Rem. iz pristnega niklja Japy 2-20
srebrna, dvojnat srebrni pokrov 4-25
14 karat zlata Rem. za dame 9-75

Srebrne in zlate verižice računajo se v gramih po dnevnem kurzu. Posamezni zlati in srebrni izdelki so pregledani po c. kr. purirnem uradu. Kar ne ugaja se sprejema nazaj tekom 8 dnij; denar se tudi vrne takoj ranko. Švicarska tovarna in izvoz ur

J. Wanderer, Krakovo,
Stradom št. 1.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene:
12 krasnih komadov za samo

2 gld. 95 kr.

1 krasna žepna ura iz niklja Sidro-Remontoir, s pokivalom in tri-letnim jamstvom. Ima sekundario in popolno izdelan stroj. (Ni primerjati onim, katere pošiljajo mnogi bazarji za pozlačene)

1 verižica za uro, se-
stava oklepa (na zahtevo
iz niklja ali posebnjena).

1 krasna igla „zavrat-
nike za gospode iz amer.
double-zlata s kameni. po-
dobnimi brižantom.

1 par lepih zapestnih gumbov iz pravega srebra,
priznanega od c. kr. državnega urada.

1 par krasnih gumbov za rokave iz amerikan-
skega double-zlata.

1 zbirka gumbov za srajce in ovratnike iz
amer. double-zlata (5 komadov).

1 elegantno, novoiznajdeno toaletno pomanj-
ševalno zrcalo. (Novost!)

Dokler zaloga obstoji, razpošiljam teh 12 ko-
madov proti povzetju ali proti pošiljavi denarja pri
naročilu za samih **gld. 2-95.** (Sama žepna ura iz
niklja Anker-Remontoir stala je prej 5 gld.) Kar
ne ugaja, sprejema v teku 8 dnij zadovoljno nazaj

E. Holzer

zalagatelj zveze c. kr. avstrijskih državnih uradnikov
in zaloga ur in zlatnine na debelo.

Krakovo — Stradom 18. — Krakovo.

Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Zaščitna znamka: SIDRO.
L'INIMENT. CAPSICI COMPOS.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
priporočano kot izvrstno bol ublažujoče
mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld.
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva
to splošno priljubljeno domače zdrav-
ilno sredstvo vedno le v orig. stekle-
nicah z našo zaščitno znamko s „SI-
DROM“ namreč, iz RICHTERJEVE
lekarne in vzame kot originalni izdelek
le tako steklenico, ki je prevedena s to
zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!
Cenjena gospodinja!
Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorijske, ampak zahtevajte povsod
najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste
cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava
družbe sv. Cirila in Metoda“.
Dobiva se povsod!
Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.
Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Naznanilo.

Dovoljujem si naznanjati slavnemu občinstvu in preč. g. duhovščini, da sem se preselil 5. januarja 1900. iz hiše št. 1 v ulici sv. Antona v isto ulico št. 7 (v hišo g. J. Kopača, svečarja).

Ker bodem skrbel tudi nadalje, da svoje c. odjemalce točno postrežem kakor doslej, se za mnoga naročila najtopleje priporočam

udani

Franč Čufer, krojač,
v ulici sv. Ant. št. 7.

Anton Bertolotti

kamnosek

v Gorici na Franc-Jozefovi cesti št. 33.

Zaloga

nagrobni spominkov vseh slogov

po ugodnih cenah

od 8 do 200 gld.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode,

Naročila se izvršuje hitro.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torle i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gosposka ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmodernejše urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantnih cenah, kakor:

Brušure v vseh oblikah in jezikih v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsprede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše kakovosti v skatljah z zavitki, poročila in zaročna naznanila v veliki izbiri in vseh mogočih oblikah, plesne vsprede, esmrtnice itd. itd

O začetku šolskega leta

priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in
okrajnim šolskim svetom

vse potrebne šolske tiskovine

v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitek (kuvert) v različnih oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin

za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije,
notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane gld. 6-60, izhaja trikrat na teden. — „Primorje“, celoletna naročnina stane gld. 1-60, izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovenska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopičev najrazličnejše vsebine. Nadaljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle

izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O te ženske“, novele in ertice.

Spisal Fr. Govekar, je izšla 1. 1897. Stane s poštnino vred gld. 1-10.
Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice“; prinaša zaloigro „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“, narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN--HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan gld. 1-30, trdo vezan gld. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu gld. 1-50, trdo vezanemu gld. 1-80, poštnina 10 kr. več.